

УДК: 327. 340(100)
DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2023/18-6/14>

Ірина ДУДКО, д-р політ. наук, проф.
ORCID ID: 0000-0002-8881-8274
e-mail: idudko@hotmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ МІЖНАРОДНИХ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ: ДО ПИТАННЯ ПРО ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Вступ. Актуальність і мета дослідження. Пошук нових форм і напрямів діяльності Верховної Ради України на міжнародній арені актуалізує потребу теоретичного осмислення класифікаційних ознак міжнародних парламентських інституцій як проблеми, що не знайшла на сьогодні висвітлення у вітчизняній науці. Водночас теоретичні аспекти формування і функціонування структур міжнародного парламентаризму активно досліджуються закордонними авторами, що уможливило узагальнення наявних напрацювань та формування цілісного уявлення про специфіку міжнародних парламентських інституцій. Об'єктом дослідження є класифікаційні ознаки міжнародних парламентських інституцій, що формують багаторівневу і багатоваріативну систему сучасного міжнародного парламентаризму.

Методи. Використано дескриптивний метод, орієнтований на аналітичне описання і виокремлення окремих груп міжнародних парламентських інституцій; системний – з метою виявлення внутрішніх організаційних засад і специфіки функціонування міжнародних парламентських інституцій; емпіричний – для висвітлення практико-політичного потенціалу міжнародних парламентських структур.

Результати. Орієнтовано на розгляд організаційних засад та принципів функціонування міжнародних парламентських інституцій різного рівня з виявленням їхнього формального статусу й політичних можливостей.

Сформовано об'єктивні уявлення про потенціал міжнародних парламентських інституцій на міжнародній арені як платформи реалізації актуальних міжнародних проблем наднаціонального, регіонального або спеціального політичного спрямування.

Визначено систему взаємозв'язків міжнародних парламентських інституцій зі спорідненими міжнародними організаціями із тенденцією змінюваності їхнього статусу та повноважень відповідно до міжнародних структур.

Окреслено перспективи наукових пошуків у напрямі міжнародних парламентських інституцій як потенційного ресурсу в системі міжнародної дипломатії і міжнародних відносин України.

Висновки. Визначено, що практичний аспект взаємодії з міжнародними парламентськими інституціями передбачає чітке усвідомлення їхнього формального статусу, організаційних засад, політичних можливостей, що уможливило більш конкретизований, а за цим – і ефективний курс Верховної Ради України у сфері міжпарламентської дипломатії і міжпарламентських відносин.

Ключові слова: міжнародний парламентаризм, міжнародні парламентські інституції, класифікаційні ознаки, потенціал міжнародного парламентаризму.

Вступ

Початок широкомасштабної агресії РФ проти України надзвичайно активізував дипломатичну діяльність Верховної Ради як суб'єкта міжнародних відносин України. Ідеться про розвиток міжпарламентських зв'язків, посилення представницьких функцій на міжнародному рівні як напряму дипломатії Верховної Ради України, формування і підтримку антиросійської коаліції, реалізацію фінансової, військової допомоги Україні, продовження й поглиблення санкційної політики щодо Росії – як курсу, що безпосередньо впливає на здатність Збройних Сил України й українського народу загалом протистояти ворогові. Як зазначає в цьому зв'язку Перший заступник Голови ВР України О. Корнієнко, Верховна Рада України залучає весь арсенал міжпарламентських зв'язків у боротьбі з російською агресією... Він уточнив, що народні депутати України працюють над переговорами консультативно у складах груп та підгруп, здійснюють функції радників... (Руслан Стефанчук..., 2022).

Зазначене, утім, як відображення парламентської дипломатії передбачає осмислення не тільки вже сформованого ресурсу Верховної Ради України у сфері міжнародних відносин, а й пошук нових форм і напрямів, що потребує наукового осмислення проблем парламентської діяльності, зокрема її теоретичних основ як платформи реалізації ефективної практики. Серед кола теоретичних аспектів, які заслуговують на увагу в контексті вдосконалення міжпарламентської діяльності, – класифікаційні ознаки міжнародних парламентських інституцій

як напрям наукового дослідження, що дає об'єктивне уявлення про специфіку і можливі напрями міжпарламентських зв'язків Верховної Ради України з урахуванням найбільш актуальних потреб та інтересів парламенту і суспільства України.

Теоретичні проблеми міжнародного парламентаризму, включно з аспектом класифікаційних ознак міжнародних парламентських інституцій, не знайшли на сьогодні висвітлення у вітчизняній літературі. На противагу цьому теоретичні аспекти формування і функціонування інституцій міжнародного парламентаризму знаходять відображення у наукових розвідках деяких закордонних авторів, серед яких – А. Кофеліс (Cofelice, n.d.; 2016), Р. М. Катлер, А. Лінген (Cutler, Lingen, 2019), К. Кісслінг (Kissling, 2011), Дж. Рокаберт (Rocabert et al., 2019), З. Сабіч (Sabic, 2008), В. Савіцкі (Sawicki, 2013), Г. Дж. Шермерс, Н. М. Блокк (Schermerms, Blokke, 2011) та ін., узагальнення напрацювань яких дає можливість сформувати уявлення про специфічні риси міжнародних парламентських інституцій у системі міжнародного парламентаризму.

Метою статті є виокремлення з урахуванням напрацювань західних учених сформованих груп міжнародних парламентських інституцій як об'єднань, що характеризуються певними класифікаційними ознаками і формують багаторівневу та багатоваріативну систему сучасного міжнародного парламентаризму.

Методи

Для реалізації поставленої мети в процесі дослідження використано низку загальнонаукових і спеціальних

наукових методів, зокрема: дескриптивний метод, орієнтований на аналітичне описання і виокремлення окремих груп міжнародних парламентських інституцій; системний – з метою виявлення внутрішніх організаційних засад та специфіки функціонування міжнародних парламентських інституцій з їх належністю до певних кваліфікаційних груп; емпіричний – для висвітлення практико-політичного потенціалу міжнародних парламентських структур.

Результати

У сучасній закордонній літературі відсутня єдина структуралізована модель класифікації міжнародних парламентських інституцій, що ускладнює проведення дослідження в означеній сфері. Як зазначав з цього приводу В. Савіцкі, Генеральний секретар Парламентської Асамблеї Ради Європи (2011–2021): "Класифікація міжнародних парламентських асамблей не є легкою справою. Однак розроблення такої класифікації є необхідною передумовою для оцінювання рівня участі парламентів та їхньої прихильності до багатостороннього парламентського співробітництва" (Sawicki, 2013).

Серед кола наявних підходів, які водночас можуть розглядатися в аспекті наукового осмислення проблеми, на достатньо обґрунтований варіант може претендувати визначальний підхід К. Кісслінг, яка подає класифікацію міжнародного парламентаризму з урахуванням чотирьох основних груп. Це:

- міжпарламентські неурядові організації;
- міжнародні або регіональні парламентські союзи чи асамблеї;
- парламентські органи міжнародних або регіональних (урядових) організацій;
- міжнародні або регіональні парламентські спеціалізовані установи (агенції).

Кожна з цих груп розглядається з урахуванням специфічних рис організації та повноважень діяльності, що зумовлює можливість їх виокремлення й аналізу з погляду на класифікаційні ознаки. Зокрема, міжпарламентські неурядові організації – це неформальні об'єднання парламентарів на регіональному, надрегіональному або міжнародному рівні, що утворюються для виконання специфічних завдань. К. Кісслінг використовує для класифікації цієї групи міжпарламентських інституцій мета-термін "GRINGOs" (Government Run/Inspired NGOs), що може тлумачитись як "підтримувані (інспіровані) урядом неурядові організації, що мають недержавний характер, але формуються виключно з парламентарів, які входять до складу національних законодавчих гілок влади. За цих обставин вони можуть навіть фінансуватися парламентами. Основною особливістю цих організацій є приватна база їх інституціоналізації, орієнтація на окремі (пов'язані з регіонами або окремими проблемами) норми функціонування (Kissling, 2011, p. 13).

Зокрема, міжпарламентські інституції на кшталт "GRINGOs" поділяються на дві субгрупи:

- що відображають регіональний спектр дії;
- які показують проблемні напрями діяльності.

"GRINGO's", що відображають регіональний спектр дії, формуються з урахуванням географічної сфери – всесвітнього, регіонального, субрегіонального або міжрегіонального рівня – для розв'язання регіональних (переважно політичних) проблем. Прикладами є відповідні дати утворення:

- 1996 – Азіатсько-Європейська зустріч парламентського партнерства (ASEP) як форум Національних парламентів країн АСЕМ (Asia-Europe Meeting) і Європейського парламенту (EP);

- 2005 – Євро-середземноморська конференція спікерів за участі спікерів національних парламентів країн-членів ЄС та країн Південного Середземномор'я – Алжиру, Єгипту, Ізраїлю, Йорданії, Лівану, Марокко, палестинської території, Сирії, Тунісу, Туреччини;

- 2002 – G8 як зібрання спікерів національних парламентів Канади, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Росії*, Великої Британії, США і президента Європейського парламенту;

- 2000 – Сенати світу як форум, представлений офіційними особами палат національних парламентів та ін.

"GRINGO's", що відображають проблемні напрями діяльності, представлені міжпарламентськими об'єднаннями, які мають стосунок до розв'язання окремих (політичних, соціальних, гуманітарних, інших) проблем. Деякі з цих міжнародних інституцій є більш загальними за компетенцією, тоді як інші мають тематичні місії. Серед таких, зокрема:

- 1978/1979 – Парламентарі за глобальні дії (PGA) як представництво національних (регіональних) груп парламентарів, що діють за підтримки ООН і є орієнтованими на сприяння миру, демократії, верховенству права, правам людини, сталому розвитку та питанням народонаселення;

- 2003 – Парламент з навколишнього середовища (Кліматичний парламент), що включає представників демократично обраних національних та регіональних парламентів, які опікуються проблемами зміни клімату, поширення демократії;

- 2010 – Співтовариство форуму демократичних парламентів, що включає чинних та колишніх представників парламентів, а також парламентські групи, які спрямовують діяльність на захист демократії;

- 2000 – Парламентська мережа Світового банку (PNoWB), що включає установи Світового банку, орієнтовані на політичний діалог та обмін думками між законодавцями та Світовим банком, зокрема з питань міжнародного розвитку (Kissling, 2011, p. 13–14; Sawicki, 2013), тощо.

Друга група міжпарламентських інституцій, за К. Кісслінг, – це міжнародні або регіональні парламентські союзи чи асамблеї як незалежні, самовизначені об'єднання парламентарів, що формуються на міжнародному або транснаціональному рівні. Міжнародні або регіональні парламентські союзи чи асамблеї є офіційними установами, оскільки їх членство формується через делегації національних або регіональних парламентів. Вільне приєднання парламентарів не передбачено (крім членства в делегації). Здебільшого ці організації більш інституціалізовані, ніж "GRINGOs", при цьому вони мають повну (правову) автономію.

У цій категорії на сьогодні налічується близько 20 парламентських організацій, зокрема (з урахуванням дат утворення):

- 1889 – Міжпарламентський союз (IPU);
- 1974 – Арабський міжпарламентський союз (AIPU);
- 2006 – Євро-Латиноамериканська парламентська асамблея (EuroLat);
- 2006 – Парламентська асамблея Середземномор'я (PAM);
- 1999 – Парламентський союз Організації держав-членів Ісламської конференції (PUIC);
- 1999 – Африканський парламентський союз (APU) та ін.

* На сьогодні – G7, оскільки Росія виключена з організації після збройної агресії проти України 2014 р.

Спіняючись на автономії як специфічній характеристиці інституцій цієї групи, Г. Дж. Шермерс і Н. М. Блок зазначають, що міжпарламентські союзи або асамблеї не є урядовими організаціями, оскільки, на відміну від національних парламентів (міждержавних об'єднань), є представницькими, а не законодавчими структурами. Ще одна відмінність стосується установчих засад функціонування міжпарламентських союзів або асамблеї. Для урядових організацій установчим актом, що започатковує їхню діяльність, є зазвичай міжнародний договір, тоді як формат міжпарламентських асамблеї або союзів не вимагає відповідного договірної документа. Урядові організації в рідкісних випадках також можуть функціонувати без відповідного міжнародного договору як своєї основи. Утім, для зміни статусності міждержавних утворень необхідні законодавчі (договірні) акти, тоді як зміни в межах міжпарламентських союзів можуть бути реалізовані простим рішенням їхніх представницьких органів (Schermer, Blok, 2011, p. 26–33).

Третя група з наведеного вище переліку класифікаційних груп міжпарламентських інституцій може бути представлена парламентськими органами міжнародних або регіональних організацій. Ці інституції, по суті, є представницькими органами міжнародних, регіональних або наднаціональних організацій. Спроможність таких організацій та/або їх органів підтверджується здебільшого міжнародним договором та/або є частиною міжнародного договору для урядової організації загалом.

Ці органи:

- можуть бути основними або допоміжними, але в будь-якому разі підпорядкованими вищій системі міжнародної або регіональної організації;

- ці установи зазвичай мають свої власні статuti, свої власні підрозділи (органи) та власний бюджет;

- установи зазначеного типу можуть мати риси суб'єкта міжнародного права: дипломатичні привілеї та імунітети для асамблеї та/або для її членів, або здатність укладати міжнародні договори;

- установи зазначеного типу беруть участь у діяльності організації загалом.

Більшість парламентських інститутів такого типу зберігають певну ступінь незалежності, хоча вони функціонують як органи міжнародних або регіональних організацій. Прикладом є:

- 1945 – Генеральна Асамблея ООН;
- 1962 – Європейський парламент;
- 1994 – Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ);
- 2004 – Парламентська асамблея ГУАМ (об'єднання Грузії, України, Азербайджану, Молдови);
- 2006 – Парламентська асамблея Організації Договору про колективну безпеку (ПА ОДКБ).

Специфікою цих об'єднань, як зазначає дослідник З. Сабріч, є те, що в низці випадків – додатково до представницьких функцій – вони можуть мати й законодавчі функції. Найбільш показовим прикладом зазначеного зазвичай подається Європейський парламент, який часто називають зразковою Парламентською асамблеєю з найбільшою законодавчою компетенцією. Утім, насправді законодавчий вплив Європейського парламенту обмежується спільними законодавчими функціями в межах структур ЄС. Як уточнення: ЄП має право на спільне прийняття рішень разом із Радою міністрів, хоча саме це положення, за Лісабонським договором, визначило особливе місце Європейського парламенту в системі функціонування ЄС (Sabic, 2008, p. 262).

Четвертою групою в системі класифікаційних ознак міжпарламентських інституцій можна вважати міжна-

родні або регіональні парламентські спеціалізовані агенції. Ця група міжпарламентських інституцій, по суті, являє собою організації, що взаємодіють із міжнародними урядовими організаціями.

Емпіричний аналіз показує, що цей тип організації має часткову міжнародну незалежність і водночас – політичні важелі впливу (через представницькі функції) на відповідну міжнародну структуру.

Відмінними рисами парламентських спеціалізованих агенцій порівняно, зокрема, з парламентськими органами міжнародних або регіональних організацій, є такі:

- вони діють у межах міжнародної або регіональної урядової системи, однак укладання міжнародного договору про інституційне співробітництво між агенцією і пов'язаною з нею міжнародною організацією досить рідкісне;

- співпраця між представницькою агенцією і міжнародною організацією ґрунтується переважно за допомогою простого рішення;

- для деяких структур парламентського типу статус агенції є початковою стадією їх перетворення на представницькі органи організації;

- на відміну від парламентських органів міжнародних (урядових) організацій, парламентські спеціалізовані агенції зберегли певну незалежність від державної системи.

Прикладом зазначених інституцій є:

- 1955 – Парламентська асамблея НАТО – ПА НАТО (Атлантична асамблея до 1966 р. і Північноатлантична асамблея до 1998 р.);

- 1991 – Парламентська конференція Балтійського моря (BSPC);

- 1993 – Парламентська асамблея Організації Чорноморського економічного співробітництва (PABSEC);

- 1993 – Конференція парламентарів Арктичного регіону (CPAR) тощо.

Розглядаючи питання можливих політичних впливів парламентських агенцій, аналітики зазвичай звертаються до прикладу ролі в міжнародних відносинах Парламентської асамблеї НАТО. Структура, сформована з парламентських делегацій країн-членів НАТО, довела спроможність серйозних впливів на позицію відповідних національних парламентів, визначаючи при цьому й платформу обговорення рішень у межах структур НАТО. Практика діяльності ПА НАТО з ініціювання нею напрямів дипломатії розширила сферу міжпарламентських зв'язків Альянсу, особливо у вимірі співробітництва з країнами, що є сусідами НАТО і прагнуть здобути членство в організації.

Наприклад, уже від початку 1990-х років ПА НАТО взаємодіє з парламентами східноєвропейських держав як асоційованими членами, на відміну безпосередньо самого Альянсу (НАТО), який діяв у цьому контексті значно повільніше. Напрямами такої співпраці ставали, зокрема, семінари для парламентарів і парламентських співробітників, що проводились двічі на рік від 1990 р. з метою підтримки демократичних реформ і перебудови держав регіону як шляху співробітництва з Альянсом. ПА НАТО започаткувала й парламентський діалог зі Середземномор'ям, для чого в межах інституції було створено спеціальну Середземноморську і Близькосхідну групу. З огляду на послідовну орієнтованість діяльності, Альянс надав право ПА НАТО здійснювати від 1997 р. моніторинг формату відносин з окремими країнами, зокрема, щодо виконання Основоположного акта НАТО – Росія та Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО. Може йтися і про формування міжпарламентських утворень між ПА НАТО і парламентами країн, орієнтованих на співробітництво

з НАТО. Прикладами є Міжпарламентська рада Україна – НАТО або Міжпарламентська рада Грузія – НАТО (Kissing, 2011, p. 36).

Отже, якщо проаналізувати діяльність парламентських спеціалізованих агенцій, то вона, попри певну обмеженість зв'язків із безпосередньою організацією, з якою вони взаємодіють, може бути достатньо впливовою на систему самих міжнародних структур. Зазначений підхід може бути використаний і до інших інституцій, які представляють систему міжнародного парламентаризму. Попри те, що міжнародні парламентські організації відрізняються за рівнем правових повноважень та ефективності, мають одну спільну рису: всі вони впроваджують демократичний елемент у регіональне й глобальне управління. Їхня діяльність зазвичай не обмежується взаємним обміном інформацією щодо внутрішніх національних практик діяльності, а стосується здебільшого проблем зовнішньої політики своїх держав і питань глобального масштабу, які перебувають або повинні бути на порядку денному регіональних або міжнародних організацій.

Дискусія і висновки

Міжнародний парламентаризм – це система інституцій, у яких парламентарі співпрацюють із метою формування своїх інтересів, прийняття рішень, стратегій або програм, які вони реалізують або пропагують, формально і неформально, у взаємодії з іншими суб'єктами міжнародних відносин заради розв'язання актуальних світових проблем. Зокрема, практичний аспект взаємодії з цими інституціями на засадах розробленої теорії передбачає чітке усвідомлення їхнього формального статусу, організаційних засад, наявності політичних обставин, що уможливорює більш конкретизований, а за цим – й ефективний курс Верховної Ради України у сфері міжпарламентської дипломатії і міжпарламентських відносин.

Розвиток теоретичних засад міжнародного парламентаризму – перший серйозний крок у форматі подальшої активізації міжпарламентських зв'язків України в сучасних міжнародних відносинах. Потребою і перспективою наукових пошуків у цьому аспекті залишається поглиблений аналіз стратегії взаємодії з кожною групою міжпарламентських інституцій як потенційний ресурс, що слугуватиме більш плідному виконанню завдань зовнішньої політики як України, так і світової демократичної спільноти.

Список використаних джерел

Руслан Стефанчук: Верховна Рада України вдячна тим, хто стоїть пліч-о-пліч з Україною. (2022, 29 квітня). *Голос України*. <http://www.golos.com.ua/article/359292>

Iryna DUDKO, DSc (Polit.), Prof.
ORCID ID: 0000-0002-8881-8274
e-mail: idudko@hotmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

CLASSIFICATION FEATURES OF INTERNATIONAL PARLIAMENTARY INSTITUTIONS: TO THE QUESTION OF THE THEORETICAL ASPECTS OF INTERNATIONAL PARLIAMENTARISM

Background. *The search for new forms and directions of activity of the Verkhovna Rada of Ukraine in the international arena actualizes the need for theoretical understanding of the classification features of international parliamentary institutions as a problem that has not found coverage in domestic science today. At the same time, the theoretical aspects of the formation and functioning of the structures of international parliamentarism are actively studied by foreign authors, which makes it possible to generalize existing developments and form a holistic view of the specifics of international parliamentary institutions. The object of research is the classification features of international parliamentary institutions that form a multilevel and multivariate system of modern international parliamentarism.*

Methods. *The paper uses a descriptive method focused on analytical description and allocation of separate groups of international parliamentary institutions; systemic method – to identify internal organizational principles and specifics of the functioning of international parliamentary institutions; empirical method – to highlight the practical and political potential of international parliamentary structures.*

Cofelice, A. (2016). Cofelice, A. (2016). Past, Present and Future of International Parliamentary. *The Federalist Debate*, 23(9), 17–20. <https://doi.org/10.1515/tfd-2016-0028>. *The Federalist Debate*, 23(9), 17–20. <https://doi.org/10.1515/tfd-2016-0028>

Cofelice, A. (n.d.). *International parliamentary institutions: Some preliminary findings and setting a research agenda* (UNU-CRIS Working Papers W-2012/3). UNU-CRIS. <https://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/W-2012-3.pdf>

Cutler, R. M., & Lingen, A. (2019). Emerging interregional parliamentarism: The case of the Baltic Assembly. In K. Raube, M. Müftüler-Baç, & J. Wouters (Eds.), *Parliamentary cooperation and diplomacy in EU external relations*. Edward Elgar Publishing.

Kissling, C. (2011). *The Legal and Political Status of International Parliamentary Institutions*. Committee for a Democratic U.N. https://www.unpacampaign.org/files/2011ipis_en.pdf

Rocabert, J., Crasnic, L., Schimmelfennig, F., & Winzen, T. (2019). The Rise of International Parliamentary Institutions: Purpose and Legitimation. *The Review of International Organizations*, 14(4), 21–24. <https://doi.org/10.1007/s11558-018-9326-3>

Sabic, Z. (2008). Building democratic and responsible global governance: The role of international parliamentary institutions. *Parliamentary Affairs*, 61(2), 255–271. <https://doi.org/10.1093/pa/gsm062>

Sawicki, W. (2013). *How do national parliaments take forward the work of parliamentarians who attend international parliamentary assemblies?* The session of the General Council in Geneva.

Schermers, H. G., & Blokke, N. M. (2011). *International institutional law* (5th ed.). Brill.

References

Ruslan Stefanchuk: The Verkhovna Rada of Ukraine is grateful to those who stand side by side with Ukraine. (2022, April 29). *Voice of Ukraine* [in Ukrainian]. <http://www.golos.com.ua/article/359292>

Cofelice, A. (n.d.). *International parliamentary institutions: Some preliminary findings and setting a research agenda* (UNU-CRIS Working Papers W-2012/3). UNU-CRIS. <https://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/W-2012-3.pdf>

Cofelice, A. (2016). Cofelice, A. (2016). Past, Present and Future of International Parliamentary. *The Federalist Debate*, 23(9), 17–20. <https://doi.org/10.1515/tfd-2016-0028>. *The Federalist Debate*, 23(9), 17–20. <https://doi.org/10.1515/tfd-2016-0028>

Cutler, R. M., & Lingen, A. (2019). Emerging interregional parliamentarism: The case of the Baltic Assembly. In K. Raube, M. Müftüler-Baç, & J. Wouters (Eds.), *Parliamentary cooperation and diplomacy in EU external relations*. Edward Elgar Publishing.

Kissling, C. (2011). *The Legal and Political Status of International Parliamentary Institutions*. Committee for a Democratic U.N. https://www.unpacampaign.org/files/2011ipis_en.pdf

Rocabert, J., Crasnic, L., Schimmelfennig, F., & Winzen, T. (2019). The Rise of International Parliamentary Institutions: Purpose and Legitimation. *The Review of International Organizations*, 14(4), 21–24. <https://doi.org/10.1007/s11558-018-9326-3>

Sabic, Z. (2008). Building democratic and responsible global governance: The role of international parliamentary institutions. *Parliamentary Affairs*, 61(2), 255–271. <https://doi.org/10.1093/pa/gsm062>

Sawicki, W. (2013). *How do national parliaments take forward the work of parliamentarians who attend international parliamentary assemblies?* The session of the General Council in Geneva.

Schermers, H. G., & Blokke, N. M. (2011). *International institutional law* (5th ed.). Brill.

Отримано редакцією журналу / Received: 09.05.23

Прорецензовано / Revised: 30.05.23

Схвалено до друку / Accepted: 14.06.23

Results. *The article is focused on consideration of organizational bases and principles of functioning of international parliamentary institutions of different levels with identification of their formal status and political opportunities.*

It has been formed objective ideas about the potential of international parliamentary institutions in the international arena as a platform for realization of urgent international problems of supranational, regional or special political orientation.

The system of interrelations of international parliamentary institutions with related international organizations with the tendency of turnover of their status and powers in accordance with international structures has been determined.

The prospects of scientific research in the direction of international parliamentary institutions as a potential resource in the system of international diplomacy and international relations of Ukraine are outlined.

Conclusions. *The practical aspect of interaction with international parliamentary institutions implies a clear awareness of their formal status, organizational principles, political capabilities, which makes possible a more specific, and thus effective course of the Verkhovna Rada of Ukraine in the field of interparliamentary diplomacy and inter-parliamentary relations.*

Keywords: *international parliamentarism, international parliamentary institutions, classification features, potential of international parliamentarism.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.